

DILUCIDATIONIS
SELECTARUM
SACRÆ
SCRIPTURÆ
QUÆSTIONUM
PARS PRIMA

IN QUA
DILUCIDANTUR QUÆSTIONES
IN
LIBROS GENESIS, EXODUM, LEVITICUM, NUMEROS,
DEUTERONOMIUM, JOSUE, JUDICUM, RUTH, ET
QUATUOR LIBROS REGUM.

AUTHORE
F. MARTINO WOUTERS,
ORD. EREM. S. P. AUGUSTINI, IN ALMA UNIV. LOVAN. SACRÆ
THEOLOGIÆ LICENTIATO, ET SS. LITER. PROFESSORE.

CUM APPROBATIONIBUS ET CENSURIS.

WIRCEBURGI,
IMPENSIS IOANNIS IACOBI STAHEL, BIBLIOPOLÆ A CELSISSIMO
SPECIALITER PRIVILEGIATI. MDCCLXIII.

CENSURA.

Dilucidationes variarum quæstionum in *Sacram Scripturam*
Authore Eruditissimo Patre *Martino Wouters*, Ord. Erem.
S. P. Augustini, in Alma Universitate Lovan. Sacræ Theolo-
giæ Licentiato &c. utiliter in lucem edentur. Dabam Lovanii
9. Maii 1753.

F. SCHEPPERS, J. U.
& S. Tb. Lic. Reg. & Apost. Lib. Cens.
Eccles. Colleg. S. Petr. Lov. Can. &
Decanus.

APPROBATIO ORDINIS.

Ex commissione A. R. P. M. Provincialis legimus librum, cui
titulus: *Dilucidationes S. Scripturæ Quæstionum*, in quibus ni-
hil Catholicæ Fidei adversum, sed præcipuas S. Scripturæ difficul-
tates

DILUCIDATIO
IN LIBRUM GENESIS.
PRÆFATIO.

Liber, quo nascentis mundi primordis narratur, omniumque ejus partium structura atque exornatio describitur, *Genesis* nomen accepit. Si verò à materie dignitate commendetur voluminis alicujus claritudo & nobilitas, præclara sanè & eximia est hujus libri materies. Quid enim mundo aspectabili in rebus à Deo conditis, mole majus, varietate admirabilius, specie magnificentius, ornatu elegantius, disertissimis partium omnium ordine, miroque earum inter se quasi contenta quodam, consensuque venustius? Quid ad ingentem mortalium unius Dei notitiam aptius?

Si autem, ut fieri solet, Scriptoris nomen & gloria librum quemdam decorat atque nobilitat, magnum profectò hujus libri est elogium. Moyse namque (ut infra probabitur) ejus auctor est, vir quantum dignior omni laude, tanto omni laude major. Qualis enim & quantus fuerit Moyse, tribus libris profectus est Philo Judæus, & uno Gregor. Nyssenus, ubi totius vitæ gesta mysticè ad exprimendos viri perfecti mores transferuntur.

Ex ejus libris manifestum evadit, illum fuisse summum Historicum, sive veritatem, primam historiarum laudem, spectes, sive longissimi temporis seriem. Fuisse Poëtam insignem, probant pulcherrima duo Cantica Exodi 15., & Deuteron. 32. Philosophum fuisse eximium, nemini, qui hunc librum legerit, dubium esse potest: nobilif-

simam quippe Philosophiæ partem, quæ tractat de mundo & homine, de luce & astris, de elementis; & quidquid universi ambitu continetur, in lucem producit. Theologum illum probat sublimis illa divinorum attributorum commendatio, tota divini cultus institutio, & familiarissima cum Deo conversatio: Pontificem summum demonstrat nobis Aaronis consecratio: Legislatorem perfectissimum, Religionis & Reipublicæ Judicæ institutio, quæ omnia ad longum describuntur in Lib. Exodi, Levit., & Num.

In hoc verò libro brevem à mundo condito ad Patriarchæ Joseph mortem Moyse textit historiam, mundi narrans originem, protoparentum lapsum, posterorum Adæ per Caim & Seth propagationem, eorumque ob peccata per aquas Diluviæ exterminium, Noë ejusque filius ad posteritatis seminarium reservatis. Deinde confusus refert in Babellinguas, Abrahæ, Isaac, Jacob, filiorumque ejus acta, fuitque cum morte Joseph. Nullis autem in hoc opere rationibus aut argumentis nititur ad fidem rebus narratis ostendendam, sed simplici, planaque oratione, ut historicum divinitus inspiratum deceat. Quia verò furtè alicui (cui infundatò) ingeri posset dubitatio, an Moyse *Genesis*, cæterosque *Pentateuchi* libros scripserit, ante omnia evincendum est, Moysem esse verum *Pentateuchi* auctorem. Sic igitur

QUESTIO
PRÆLIMINARIS.

AN MOYSES SCRIPSERIT QUINQUE PRIORES S. SCRIPTURÆ LIBROS?

Responsum affirmative, hocque receptissimè & perpetuè traditione adeo certum est, ut neque Pagani, Judæi aut Christiani unquam moverint controversiam, utrum libri isti Moyse essent adscribendi; sed omnes eos ut tales susceperunt & collaunt, ut videre est apud S. Justinum Martirem, aliosque veteres Christianæ Religionis Apologistas & Auctores. Unde & novissima S. Trid. Synodus Sess. 4. illis quique libros Moyse adscribit. Eadem veritas in ipsa scriptura manifesta est. Unde

Prob. 1. ex Exodi 24. ubi §. 4. legitur: *scripsit autem Moyses omnes sermones Domini.* Et Deuteron. 31. §. 9. *scripsit itaque Moyses legem hanc, & tradidit eam Sacerdotibus filiis Levi, qui portabant Arcam Fœderis Domini, & cunctis senioribus Israel.*

Prob. 2. ex Josue 1. §. 7. ubi post mortem Moyse populo Israel per Josue Deo præcipit sequentia: *Facias omnem Legem, quam præcepit tibi Moyses servus meus...* §. 8. *Non recedat volvens legis hujus ab ore tuo, sed meditaberis in eo illius ac nobis, ut custodias, & facias omnia, quæ scripta sunt in ea.* Et 4. Reg. 21. §. 8. *Si tamen*

custodierint opera omnia, quæ præcepi eis, & universam legem, quam mandavi eis servare, mens Moyses.

Prob. 3. ex novo Testamento, quod huic veritati etiam omnino suffragatur. Unde Lucæ 2. §. 22. dicitur: *Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ secundum legem Moysi, celerant Jesum in Jerusalem, ut offerret eum Dominus, sicut scriptum est in Legge Domini. Ubi Lex Domini dicitur etiam Lex Moysi, quoniam à Moyse pronuntiata & scripta fuit. Ista verò habentur Exodi 13. & 34. item Levit. 12. & Num. 8. Similiter Christus Dominus plerumque in Evangelis affirmat, Moysen fuisse Legis scriptorem, Ita Joan. 5. §. 45. alloquens Judæos incredulos, quod eum, ut verò promissum à Prophetis, maxime à Moyse admittere recuserent; ait: *Nolite putare, quia ego accusator sum vos apud Patrem, sed qui accusat vos Moyses, in quo vos fecerit: si enim crederetis Moysi, forsitan crederetis et mihi, de me enim ille scripsit: si autem illius litteris non creditis, quomodo veritas meis crederis? Unde Cap. 1. §. 25. Philippus dicit ad Nathanael: *quoniam scripsit Moyses in Legge, & Prophetis,***

DILUCIDATIONIS
SELECTARUM
SACRÆ
SCRIPTURÆ
QUÆSTIONUM
PARS SECUNDA

IN QUÀ
DILUCIDANTUR QUÆSTIONES

IN

LIBROS PARALIPOMENON, ESDRÆ, IUDITH, ESTHER, MACHABÆO-
RUM, HISTORIAM ET CONCORDIAM EVANGELICAM, ACTA APOSTO-
LORUM: ITEM IN D. PAULI, ET CATHOLICAS EPISTOLAS.

AUTHORE

F. MARTINO WOUTERS,
ORD. EREM. S. P. AUGUSTINI, IN ALMA UNIV. LOV. SACRÆ
THEOLOGIÆ LICENTIATO, ET SS. LITER. PROFESSORE,

CUM APPROBATIONIBUS ET CENSURIS.

WIRCEBURGI,
IMPENSIS IOANNIS IACOBI STAHEL, BIBLIOPOLÆ A CELSISSIMO
SPECIALITER PRIVILEGIATÆ. MDCCLXIII.

DILUCIDATIO

IN PRIORA CAPITA

LIBRI PARALIPOMENON.

P R A E F A T I O.

Libri Paralipomenon (qui uno apud Hebraeos volumine recensentur) non malè hinc inde *libri diversi* appellantur, cum in iis praecipue contineantur historiae, quae ab initio mundi, usque ad captivitatem Babylonicam acciderunt. Paralipomenon tamen idem est, quod *liber reliquorum*, scilicet suppletivus; in his enim libris suppleta reperimus, quae in prioribus libris historialibus (praecipue Regum) vel desunt, vel non satis aperte, & distinctè scribuntur.

Porro utrumque hunc librum Proto-Canonicum esse omnes admittunt Catholici. Utilitas ejus est, quod duplicem in aliis libris contentam tollet obscuritatem; quarum una proveniebat ex eo, quod positae alibi personarum nominibus, familia, tribus, vel habitationis locus omitterentur: Cum enim varii eodem fuerint nomine appellati, orta est non raro historiarum confusio, & quod à multo senio-

re gestum fuit, juniori attributum &c. Obscuritas verò hæc lib. 1. à cap. 1. usque ad novum inclusivè tollitur, ubi tribus omnes, loca habitationum, generationes, earumque per David usque ad captivitatem Babylonicam successores clarius describuntur. Altera obscuritas originem duxit ex eo, quod alibi vel suppressae fuerint historiae, vel saltem truncatae: Huic facem admovent exactior historiarum (praesertim tamen Regum Juda) enarratio, quae à cap. 10. lib. 1. usque ad finem lib. 2. protenditur. Et idem loquens de hoc libro S. Hieronymus in Prologo ad Paulinum ait: *Paralipomenon liber... tantus ac talis est, ut absque illo, si quis scientiam Scripturarum sibi voluerit arrogare, seipsum irideat: per singula quippe nomina, juncturasque verborum & praetermissa in Regum libris tanguntur historiae. Et innumerabiles explicantur Evangelii quaestiones.*

QUAESTIO PRÆLIMINARIS.

QUIS SIT AUTHOR LIBRORUM PARALIPOMENON?

Respondeo: Librorum horum Authorem nonnulli dicunt esse incertum: Communiter tamen Interpretes tenent eum fuisse Esdram, Scribam & Sacerdotem, qui post reditum ex captivitate Babylonica, ex particulatibus Regum Juda Diarum, per Prophetas & Sacerdotes, Regibus corvos, confici solitis, spiritus Dei actus singula compilavit.

Prob. Quia suis librorum Paralipomenon, & libri 1. Esdræ initium eisdem ferè verbis contextuntur. Sic finitur lib. 2. Paralip. *Anno autem primo Cyri Regis Persarum, ad explendam sermonem Domini, quem locutus fuerat per os Jeremiae, suscitavit Dominus spiritum Cyri Regis Persarum: qui jussit praedici in universo regno suo, etiam per Scripturam, dicens: Hoc dicit Cyrus Rex Persarum: Omnia regna terra dedit mihi Dominus Deus caeli, Et ipse praecepit mihi Pars II.*

ut edificarem ei domum in Jerusalem, quae est in Judaea: Quis ex vobis est in omni populo ejus? Sit Dominus Deus sans cum eo, Et ascendat.

Sic verò incipit liber 1. Esdræ: *In anno primo Cyri Regis Persarum ut compleretur verbum Domini ex ore Jeremiae, suscitavit Dominus spiritum Cyri Regis Persarum: Et traduxit vocem in omni regno suo etiam per Scripturam dicens: Hoc dicit Cyrus Rex Persarum: Omnia regna terra dedit mihi Dominus Deus caeli, Et ipse praecepit mihi ut edificarem ei domum in Jerusalem, quae est in Judaea. Quis est in vobis de universo populo ejus? Sit Deus illius cum ipso. Ascendat in Jerusalem &c.*

Cum itaque in fine librorum Paralipomenon, & in initio lib. 1. Esdræ habeantur eadem, tam quoad verba, quam quoad sensum; hinc factis probabiliter, seu plausibiliter videtur erui, unum eundemque A. qui

DILUCIDATIO
IN APOCALYPSIM
S. JOANNIS APOSTOLI.

P R Æ F A T I O.

V *erbum Apocalypseos; id est, Revelationis, propriè Scripturarum est: & à nullo Sapientum hujus sæculi apud Græcos usurpatum.* Ita S. Hieron. in cap. 1. epist. ad Galat. *Apocalypsis itaque est vocabulum Græcum, Latine significans Revelationem.* Derivatur à verbo *Apocalypsoo*, quod apud Græcos est antiquissimum ac usitatissimum. Sicut autem hodie nos Latini rectè dicimus: *Adjuro, adjutus*, & similia, & tamen vox *adjutio* est barbara, ac minimè Latina, ita olim apud Gentiles Græcos viguit verbum *Apocalypsoo*, non verò vox *Apocalypsis*. Unde sicut Cicero à verbo *beo* primus derivavit vocem *Beatitudo*, ita Apostoli à verbo *Apocalypsoo* primi derivaverunt vocem *Apocalypsis*. Primus vero derivator non fuit S. Joannes; siquidem etiam S. Paulus, ante hujus libri conscriptionem dudum defunctus, cap. 14. epist. 1. ad Cor. 2. 26. inter primitivæ Ecclesiæ charismata ponit *Apocalypsim*; id est, scientiam per revelationem infusam, qualem habent Prophetæ. Quia igitur Gentiles Græci ignorarunt Propheticas divinæ Majestatis revelationes, ideo voce *Apocalypseos* non habuerunt opus.

Porro summam esse hujus libri dignitatem testatur S. Hieron. epist. ad Paulinum cap. 7. ubi ita scribit: *Apocalypsis Joannis tot habet Sacramenta, quot verba. Parum dixi, pro merito voluminis laus omnis inferior est. In verbis singulis multiplices latent intelligentiæ.* Et in cap. 30. Itaque Prophetæ culpant Chiliastas hæreticos, seu Millenarios, quod eorum error natus sit: quia non intelligebant *Apocalypsim Joannis in superficie litteræ medullata Ecclesiæ Sacramenta continere.* Hoc est, aliud apparet in vocibus, aliud apparet in sensibus: quia ferè omnia sunt allegoriæ atque ænigmata. Item Dionysius

Alexandrinus, apud Eusebium lib. 7. Histor. Ecclesiast. cap. 23. de Apocalypsi hæc dicit: "Ego verò, quantum ad meam sententiam pertinet, spernere aut abjicere Scripturam libri hujus nullatenus audeo. . . . Sed hoc magis de eo judico, quòd excedant, atque emineant quæ in eo scripta sunt, auditionis modum, & sit in eo arcanus quidam, & reconditus, atque admirandus omnibus sensus, quem & ego admiror, ac veneror, etiamsi non intelligo. Et ita sentio, quòd divina aliqua Sacramenta sermonibus coregantur humanis, non tam judicio meo discernens, quàm fide credens: & ideo non reprobò quæ non intelligo, sed tantò magis admiror, quantò minùs assequor."

Argumentum verò, seu scopus hujus libri nihil aliud est, quàm Prophetia rerum maximè notabilium, in Ecclesia gerendarum à primo Christi adventu usque ad finem sæculi, uti testatur S. P. Aug. lib. 20. de civ. Dei cap. 8. Itaque tribus primis capitibus exponitur status, quem isto tempore habebant Ecclesiæ Asiaticæ; Episcoporum virtutes & vitia commemorantur, disponuntur de ipsis varia, & omnes istæ Ecclesiæ instruuntur circa grassantem tunc persecutionem. Quarto & seqq. Capp. prædicitur & exponitur posterior decursus totius Ecclesiæ; ac præsertim exhibentur seu describuntur persecutiones à Principibus Paganis adversus Ecclesiam movendæ, ut fideles, telis jam ante prævisis, lenius feriantur, & ad patientiam constantiamque animentur. Deinde describuntur septem plagæ novissimæ, strages Gog & Magog, Antichristi & complicum illius inseritus, hujus universi excidium, universale judicium, & tandem æterna Beatorum gloria.